

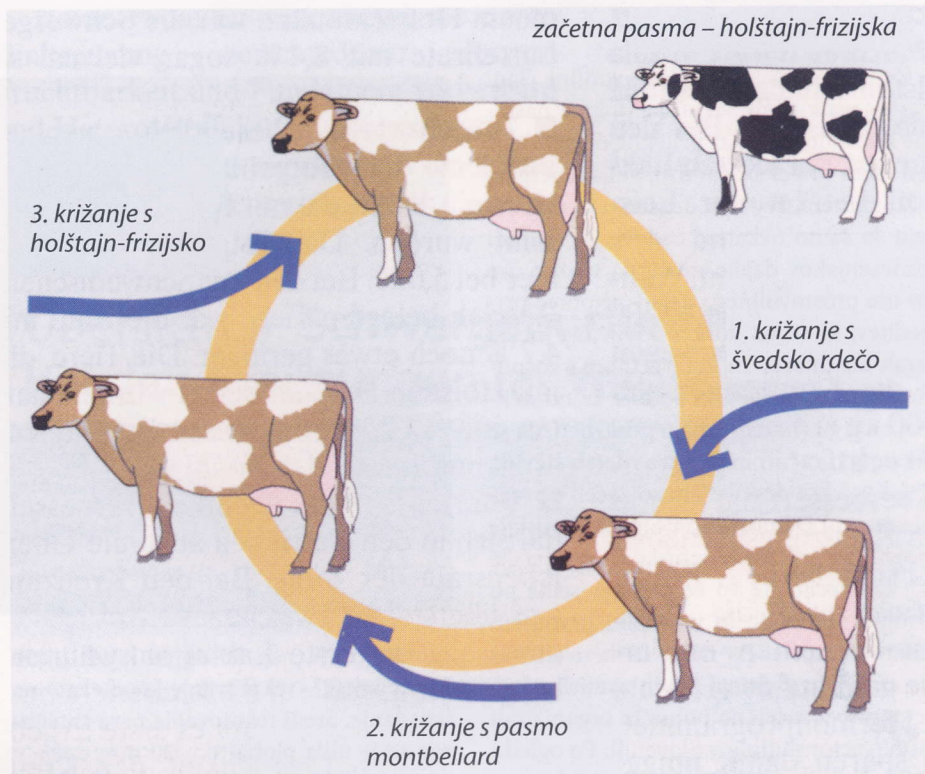

Križanke na pohodu

Rejci molznic na zahodu ZDA vedno bolj opuščajo čistopasemsko rejo in se raje odločajo za večpasemska križanja. Križanke so bolj odporne in z njimi je manj zdravstvenih težav. Tako eden rejcev poroča, da so po križanju krav holštajn-frizijske pasme s pasmama montbeliard in švedsko rdečo znižali število mrtvorojenih telet za 10 %, opazno pa se je znižalo tudi število somatskih celic v mleku.

Pri čistopasemski reji se slej ko prej pojavijo težave zaradi parjenja v sorodstvu. V ZDA znaša indeks inbridinga že % in se še povečuje. To pa pomeni več zdravstvenih težav in slabšo plodnost. Ker se je pri vzdrževanju pasemske čistosti težko izogniti inbridingu, sedaj strokovnjaki priporočajo križanje različnih pasem goveda. Pri holštajn-frizijski pasmi najboljše rezultate dobivajo s križanjem s švedsko rdečo pasmo ali francoskima montbeliard ali normandijsko pasmo. Prednost križanj s francoskimi pasmami je boljša omišičenost potomstva ter dobra plodnost ob še zadovoljivi mlečnosti. Pri križanju različnih pasem je opazen heterozis učinek, ki je večji pri tripasemskih križanjih.

Potek tripasemskega križanja: holštajn-frizijsko (HF) osemenimo s švedsko rdečo pasmo (SR), potomke pa s pasmo montbeliard (MO), trojne križanke (HF x SR x MO) pa spet s frizijsko pasmo. Seveda so za križanje primerne tudi nekatere druge pasme, pomembno je le, da so čim manj

Shema tripasemskega križanja

podobne frizijski pasmi. Iz tega vzroka križanje z rdečo holštajn pasmo (RH) ni priporočljivo. Presenetljivo slabo pa so se obnesla križanja z jersey pasmo. Potomke po tem križanju so imele slabo pripeta vimena in, kot je slikovito dejal eden izmed rejcev: že po drugi ali tretji telitvi seski segajo do tal.

Prednosti križanj

V Kaliforniji so zbrali podatke o večjem številu križank. Mlečnost križank je bila nekoliko slabša (v povprečju za 4 %) od čistopasemskih HF. Križanke so se odlikovale po plodnosti. Medtem ko je poporodni premor pri čisti HF pasmi trajal 147 dni, je bil pri križankah okoli 20 dni krajši. Ameriški strokovnjaki vrednotijo vsak dan krajši poporodni premor z 2,5 do 3 evri. Pri križankah potekajo telitve lažje. Pri čistopasemskih kravah je bilo kar štirikrat več težkih porodov. Posledično je pri križankah tudi pol manj mrtvorojenih telet. Boljša je tudi trpežnost križank. Pri HF kravah je potrebno 35 % živali za obnovo črede, pri križankah pa 30 %. Vse to se odraža tudi na gospodarnosti, ki je kljub nižji mlečnosti pri križankah boljše. Tako npr. stroški za obnovo črede znašajo pri križankah 1,21 centa/kg mleka (pri HF 2,03 centa /kg), stroški za zdravljenje in veterinarsko oskrbo pa 0,31 centa na kg (pri HF kar 4,21 centa /kg). Skupaj gledano so stroški priraje mleka pri križankah skoraj 1 cent/kg mleka nižji kot pri čisti frizijski pasmi, čeprav je povprečna dnevna mlečnost pri teh za 0,6 kg mleka višja.

(po Top agrar, 8/08)

Križanke so sicer zelo različnih barv, vime pa je lepo pripeto in plodnost boljša.